

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Ger.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 206.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDACTIA
ŞI ADMINISTRATIJA
Târgul Inului Nr. 20.

REDACTIA
se publică la
Târgul Inului Nr. 20.

Manuscrisurile nu se
napădă.

A căzut masca...

Dacă ne-a trebuit o dovadă, care să ne demonstreze în mod eclatant cât de puțin le zace la inimă elementelor aristocratice ale opoziției dobândirea dreptului de vot pentru mulțimea cetățenilor ungari desmoșteniți, — ne-a oferit această dovadă ziua de Marți, ziua prezentării proiectului electoral în camera trunchiată a Ungariei, care avea să devină o zi istorică în analele vieții politice ungare.

Încurajată de privirile și dorințele milioane de cetățeni ungari, îndemnată la luptă de opinia publică democratică a Europei, care și-a dat tot concursul ei moral evenimentelor, cari aveau să se desfășoare în momentul prezentării celei mai retrograde reforme electorale, — opoziția unită a parlamentului ungar, sprijinită de puternicul partid social-democrat al țării, avea să ofere clișei oligarhice de sub conducerea lui Tisza-Lukács, o luptă pe viață și pe moarte, care n'avea de scop numai prăbușirea regimului actual, ci care urmărea dobândirea dreptului electoral pentru milioanele cetățenilor spoliați de acest drept în modul cel mai arbitrar de detentorii puterii zilei.

Și mulți, prea mulți poate, au fost de credință, că de fapt stau în ajunul ivirii zorilor dobândirii drepturilor mult ahtiate. Opoziția ungară unită, cu toate veleitățile ei deosebite de partid, dădu-se în trecut recent dovezii, că știe să tace și să trănească. Obstrucția legilor militare, scenele turbulente din cameră și din fața cordoanelor militare, campania exasperată în procesul Dézy-Lukács, lupta de odinioară purtată tot pe tema votului universal prin congregațiunile comitatelor pentru a denega statului dările și recuții — toate aceste izbucniri au putut să sâdească în sufletele multor cetățeni creduli convingerea, că da, opoziția unită parlamentară va sta gata în momentul decisiv, pe care-l oferea desbaterea reformei electorale prezentată de cel mai deochiat guvern, la cea mai energică luptă. De această credință era chiar și conducerea partidului social-democrat, atât de nelucrat în trecut în sinceritatea luptei opoziției parlamentare, căci altfel n'ar fi făcut

pentru declararea grevei generale cele mai întinse pregătiri, cari săptămâni de zile au ținut întreaga țară în cea mai febrilă agitațiune. De aceeași convingere era însuși guvernul țării, căci numai astfel se poate explica concentrarea zecilor de mii de soldați, gendarmi și polițiști la începutul acestei săptămâni pe străzile capitalei și în fața parlamentului țării.

Și ce s'a petrecut în această zi memorabilă, care era așteptată cu cea mai extremă încordare a nervilor omenesți?!

O *tragicomedie și tristă și scârboasă!* O reformă electorală, care constituie cea mai mare bajocură a votului universal, se ia în desbatere. Ea e susținută de Tisza-Lukács, având la spate o ceată de nici 200 mameluci descurajați, față de un grup de 150 opoziționali, chemați să reprezinte adevărul, dreptatea și simpatiile milioane de cetățeni față de o majoritate parlamentară demoralizată.

Și comedia își ia începutul! Cel mai fariseu conducător al opoziției unite, care în mod solemn a rupt orice legătură cu „parlamentul mamelucilor“, se prezintă în fața opoziției în cameră, cere cuvântul, ia o poză de Don Quijote, tristul erou al romanului lui Cervantes, face o declarație în doi peri, apoi părăsește repede camera urmat de ceata opozițională. În loc să arete dușmanului pieptul bărbătesc i-a întors spatele!

Lumea a rămas consternată de această lașitate neașteptată, mamelucii și-au frecat mulțumiți mâinile, iar deputatul socialist austriac Winter, care venise să asiste la „marele eveniment istoric“ a trebuit să esclame scârbit: „De dragul unei astfel de opoziții nu merită să espunem bajonetelor pe muncitorii noștri!“

Și mult adevăr conține apostrofa deputatului austriac amărit. Sângele muncitorului cinstit n-are să se verse de dragul unor farzori, cari nu urmăresc largirea drepturilor poporului despoiat, ci vânează interesele proprii, cari s'au luptat nu pentru nimicirea sistemului putred politic de astăzi ci pentru delăturarea unor *persoane* din fruntea sistemului, ca să-și oblescă calea pentru venirea lor la putere, ca apoi să continue cu menținerea

dominațiunii de clică. Vor fi fost poate în masa opoziționaliilor, cari au asistat la caraghiosul din ședința de Marți, și câți-va oameni, cari au simțit acest flasco rușinos, dar n-au avut în cătrân. Se spune, că în constăturile de trei zile, cari au premers declarațiunii „solemne“ a contelui Apponyi, au avut loc scene foarte agitate. S'au auzit glasuri, cari au cerut ca opoziția să se pună în fruntea masselor greviste și să-și sacrifice chiar viața pentru drepturile poporului. Au lipsit însă din sânul acestora — ce coincidență semnificativă! — Iusth și conții Batthyány și Károlyi primii doi bolnavi, al treilea în voiaj de plăcere prin Paris, și glasurile au amuțit când conții Apponyi și Andrássy s'au declarat contra grevei și contra vărsării de sânge pe motivul subred, că „guvernul a primit deja rana mortală și că trebuie să cadă“. Se mai spune chiar, că plenul opoziției nici n-a avut cunoștința despre cele ce vor urma în camera ungară, decât numai cu câteva minute înainte de ce ar fi intrat Apponyi în cameră, iar atunci a fost prea târziu ca elementele mai radicale ale opoziției să facă alte demersuri, căci aceasta ar fi însemnat spargerea blocului opoziției.

Acțiunea opoziției în momentele cele mai istorice ale țării a suferit prin urmare un flasco complet. Greva generală, care putea să aibă efectul dorit numai în legătură cu o luptă parlamentară bărbătească și neșovăitoare, s-a contramandat, iar masca reformei electorale a căzut de pe fața opoziției, prezentându-ne opoziția în toată micimea și sigolăteala ei. S-au adevărit și de astădată cele susținute de noi în atâtea rânduri, că cine mai crede în Ungaria că opoziția este anteluptătoarea votului universal și egal, este un nebun sau un necopt, iar masele cetățenilor și ale social-democraților au făcut din nou experiența amară, că un astfel de conglomerat de oameni, cum este coaliția actuală a opoziției, în fruntea căreia s-au cocoțat cei mai încarnați conți aristocrați, nu este chemată dar nici nu are menirea să poarte lupta sfântă pentru dobândirea drepturilor popoarelor.

Camera. În ședința de ieri a camerei s-a continuat desbaterea proiectului electoral. Opoziția a lipsit, dar forța brahială era suficientă: 160 de polițiști și 50 de jandarmi.

În desbaterea proiectului au vorbit mai mulți deputați, precum Rónay, Antal, baron Solyomossy etc. făcând fiecare propuneri de modificări. Dar evenimentul cel mai însemnat al ședinței a fost discursul lui Tisza, față de care mamelucii din cameră au manifestat un interes deosebit.

Între altele Tisza a făcut cunoscute pericolele naționaliste și alte pericole ce ar fi urmat dacă s-ar fi prezentat un proiect mai radical, ca cel ce se debate acum. A zis apoi, că muncitorii pot fi mulțumiți cu proiectul și și-a exprimat bucuria, că greva n-a izbucnit.

Reforma regulamentului camerei. Deputatul Darvay, referentul comisiei pentru proiectul reformei regulamentului camerei, a spus în culoarele camerei, că probabil Sâmbătă va prezenta proiectul cu raportul necesar. Despre proiect a zis, că n'învința comisiei nu a fost alta, decât să întregască regulamentul de acum, cu dispoziții referitoare la obstrucție. Altcum proiectul e în toate privințele conciliant și liberal — a încheiat Darvay.

Da, desigur, după chipul și asemănarea lui — Tisza.

Sistemul rămâne Un eiarist a întreat pe contele Khuen-Héderváry, că ce este adevărat din știri lansate de Andrássy în comisiunea executivă a opoziției, că guvernul se poate considera căzut și schimbarea de regim e pe cale?

Khuen între altele a zis: — Chiar dacă am admite, că se pot întâmpla schimbări de persoane, aceasta nu înseamnă schimbare de sistem . . .

O știm!

Chestiunea recunoașterii și indigenatului în camera României. Din București ni se scrie: În ședința de Marți a camerei a avut loc o vie discuție cu privire la recunoașterea și indigenatului. D. Iorga a propus să se voteze simlic în proporție trei recunoașteri și

„n indigenat. Dep. Mehedintz se asociază la propunerea d-lui Iorga spunând, că sunt o mulțime de Români, cari așteaptă să fie recunoscuți și cari sunt sacrificați. Dep. C. Iarca spune, că numărul celor, cari cer recunoașteri e de 6000; chiar câte trei votând, tot vor rămâne foarte mulți care nu vor fi votați. Propune să se schimbe regulamentul și să voteze câte 20—30 odată.

Pusă la vot după cererea mai multor deputați, propunerea a fost respinsă. Majoritatea Camerei a ținut însă să dea o soluție practică chestiunii și atunci au intervenit în discuțiune d-nii Ion Lahovari, Mehedintz, Iarca, C. Balabaș, Gheorghe Școțescu și Take Ionescu. În urma discuțiilor urmate s-a făcut o propunere de a modifica unele dispozițiuni din regulamentul Camerei, privitoare la recunoașteri și împământări. S'a propus ca recunoașterile să se voteze pe liste de câte 50 persoane, având fiecare deputat dreptul de a șterge pe candidatul la cetățenie, pe care nu vrea să-l voteze. De asemenea s'a propus ca toate rapoartele de recunoașteri și indigenate, odată întocmite, să rămână definitive, iar nu cum se proceda până acum, adică la fiecare nouă sesiune să se ceară câte un nou raport asupra aceluiaș indigenat sau recunoaștere.

D. Take Ionescu, intervenind în dezbateri, a declarat că Constituția nu se opune la această formă de votare a recunoașterilor. În ce privește votarea simlică, s-a propus să se pună la ordinea zilei un număr egal de recunoașteri și de indigenate. Toate aceste propuneri au fost admise în secțiuni.

Dela congresul albanez. Din Triest se scrie: În urma moțiunii propusă de delegatul Lehoza, din București, o telegramă de omagii a fost trimisă primului ministru român, d-l Maiorescu. Apoi delegații români și albanezi au discutat chestiunile de administrație a teritoriilor ocupate de aromâni în Albania. Albanezii s-au arătat protivnici ideii de o autonomie aromânilor din Albania și au propus o constituție liberală pentru toate neamurile locuind în Albania.

Memorandum-ul care a fost adoptat de congres face mențiune de aromâni, cari sunt legați de albanezi prin suferințe și interese comune.

Icoana unui Patriarh.

Un prietin sau poate o prietină de departe dar cu sufletul aproape mi-a trimis chipul lui Tolstoi. E o mică icoană pe care se desenează în toată înfățișarea sa originală bătrânul Patriarh. Cu capul gol, cu fruntea înțetăită de crețe adânci, cu ochii lui aprinși umbriți de sprâncene lungi, cu obraji plini de-o palpitană putere de viață, cu barba lui lungă, albită de vremuri, cu portul lui țărănesc încins cu o curea pe la mijloc și cu picioarele goale, îți face impresia unui om venit din lumea curată a oamenilor din epoca de aur, când ură nu era, când invidia nu era cunoscută, când patima încă nu se născocise și când stăpânul omenirii, singurul suveran puternic era munca. E parcă intruchiparea colectivă a milioane de muncitori zilnici, e expresia vie a milioane de forțe singuratică, cari toate se întâlnesc în ființa aceasta ca să formeze un întreg, o singură cetate inexpugnabilă. Ea se ridică ca un ce puternic fără început și fără sfârșit ca o concretizare supremă a vieții atotbiruitoare.

Tolstoi! Ce drag mi-a fost și-mi este acest scriitor. Ce bucurie adâncă mi-a făcut prietinelui, care mi-a trimis icoana lui.

În fața mea am chipul lui Isus, care îngenunchiat pe lespedeza Muntei maslinilor se închină adevărului etern. La picioarele lui am așezat icoana lui Tolstoi. Îl privesc pe amândoi. Ochiul celui dintâi se pierd în nemărginirea necuprinsă, parcă ar vrea să rupă din ea adevărul. El se înalță ca o Putere miraculoasă peste toate frământările noastre, și aici în această înălțime eterică îmi apare ca o arătare sfântă, eternă. El e fiul lui D-zeu, e Adevărul mare, vecinic viu, ultima și cea mai supremă țintă a vieții.

La picioarele lui stă Ucenicul smerit, omul umil care-l urmează, care calcă pe urmele lui sfinte și-și construște din litera evangheliei rostul vieții sale.

Nici-odată nu m'ar fi pătruns stăt de adânc ca astăzi chipul care-mi revocă pe Tolstoi. Bubiuit înfricoșat al tunului, ropotul îndesat al puștilor, râurile de sânge, cari înroșesc pământul, ura grozavă care înțeștează brațele unor oameni cari nu știu de ce se urăsc și de ce seucid, jalea mameilor și-a soțiilor văduvite, strigătul denădăjduit al pruncilor rămași orfani, războiul care se desfășură cu toată înfricoșarea sa în Balcani și cel care se pregătește să înălțuească întreaga Europa ridică parcă tot mai sus din împărăția uitării pe Apostolul păcii. El

se înfățișează în fața lumii ca o mărturie necruțătoare chemată să tragă vâul de pe minciună, să arate pe om în toată goliciunea sa: ca pe un animal sălbatic, ca pe-o fiară setoasă de sânge, iubitoare de răzbunare și desbrăcată de orice sentiment de milă. Strigarea sa către omenimec se desprinde în toată puterea — dar animalele nu se pot îmblânzi cu vorba și Tolstoi n'a propovădit nici-odată îmblânzirea cu bieul. Învățătorul lui a alungat odată pe procepeți din templu cu biciul. Tolstoi însă nu l-a urmat.

Strigarea lui răsună în pustie și marele apostol, dacă s'ar ridica azi din mormânt ar vedea, cât de puțin a cunoscut el pe om și cât de subredă e temelia învățăturilor sale. Dreptul celui mai tare el nu l-a admis, deși putea să știe, că acesta e suveranul lumii. El a propovădit abdicarea, renunțarea la bunuri și-a preamărit sărăcia și umilința dar niciodată nu și-a dat seamă, că acestea sunt contrare firii, înclinărilor naturale omenesști. El a aruncat anatema asupra războiului și nici când nu s'a gândit, că războiul e chează de existență a omului, că pornirea spre înțărare e o calitate intrinsecă firii omenesști. În 1878—9 când voluntarii ruși mergeau cu mile în Bosnia ca să lupte alături de frații lor împotriva Austriacilor,

Tolstoi căuta să înăbușe beția de sânge a compatrioților săi, dar sfortările lui erau batjocurite, căci el sârmanul nu înțelegea că omul e neam de aproape cu fiara și că dacă un venetic oarecare nu-l înțelege urletul sau dacă un flământ îi rupe o bucată de pâine, acesta trebuie sfârțicat în bucăți.

Mărturia dovedește adevărul, ea mărturisește cu toată liniștea și curățenia conștiinței sale arătând înaltelor foruri unde e minciuna, dar cuvântul ei se pierd în nepăsarea și ignoranța judecătorilor. Sentința e aceeași conecventă și zdrobitoare: războiul are singur titlu de existență. Sângele curge iară în valuri, femeile și copiii sunt uciși fără milă, iar bătrânii cari își sprijinesc bătrânețele în toiag sunt căcați în picioare și zdrobiți de copitele calilor.

Cristos n'a admis nici căud vărsarea de sânge și cei cari iau împrumutat numele au înălțat moștele de morți și-au umplut pământul de spânzurați în numele lui.

Sârmanul Tolstoi, când în clipele ultime și-a văzut denegarea tuturor învățăturilor sale și înțeles puterea fatală a egoismului și a războiului omenesști, a trebuit să fugă certat și urmărit de această decepție.

Cristos a fost răstignit pe cruce de proprii săi conșanțeri, Tolstoi care propăga înfrățirea între toate neamu-

rile pământului fără deosebire de lege și limbă, el care vestise vreme de cincizeci de ani buna înțelegere și pacea universală, el care disprețuia banul ca pe cea mai infamă și cea mai demonică iscodire a rafinării omenesști, a trebuit să fie martorul celor mai venale neînțelegeri și certuri pentru averea care din întâmplare se găsea pe numele lui și-a trebuit să auză din gura propriei sale soții înfruntări și nu odată amenințarea, că un nebun ca el trebuie să fie pus sub curatelă pentru că a îndrăsnit să se opună intențiilor femeii sale, care făcea negustoria cea mai jocosă cu scrisul și operele sale.

El care se ridicase până la cele mai înalte culmi ale ființei ideale și care aștepta, ca în fața lui să se înșire ucenicii gata să urmeze învățăturile lui și să jertfească toate ambițiile omenesști, el care devenise negațiunea ideală a omului — fiară, a trebuit să fugă din casa lui proprie, de lângă soția și copiii săi cari îl dojeniau ca pe un copil și să-și găsească un azil pentru odihna vecinică într-un canton îngropat în omeții de zăpadă.

Îl văd așa de natural, îmi pare un om de rând, unul dintre cei mulți, un țărăn, un rob umilit al muncii trudnice și totuși cât de departe e el de noi toți. În ochii lui aprinși strălucește lumina vie, depărtată a unui astru pri-

Lupta în cameră.

— Discursul d-lui deputat Vasile Dămian, rostit în ședința camerei dela 4 Martie c. —

Vorbirea d-lui deputat Vasile Dămian, ținută cu ocazia dezbaterii proiectului pentru întregirea salariilor învățătorilor, este în resumat următoarea:

După o introducere potrivită, d-l Dămian combate sistarea instituției învățătorilor suplenți (§ 2), apoi continuă:

Coaliții paragrafi se refer exclusiv la stabilirea competențelor învățătorilor, dar și în această privință nu procedeză egal. Întru cât regularea competențelor diferă mult de regularea salariilor învățătorilor dela școlile de stat. Afară de aceasta în privința salarizării învățătorilor confesionali și comunali nu pot ajunge după tot atâția ani de serviciu, în aceeași clasă de salariu cu învățătorii de stat, întru cât li se mai cere încă și o calificare specială pentru a putea trece dintr-o clasă de salariu în alta mai înaltă, adică să treacă prin proba de foc în fața forurilor competente bisericicești și de stat, dela care depinde acest avansament.

Proiectul acesta mai are și un alt mare dezavantaj, întru cât el afară de libertatea învățătorilor, restringe în mare măsură și dreptul autonom al bisericii, drept asigurat prin legi. Restricția aceasta a libertății învățătorilor și a bisericii culminează mai cu seamă în paragrafi 7, 10, 11, 15, 26 și 28.

E cunoscută importanța mare ce o are învățătorul popular atât asupra individului, cât și asupra soartei întregii țări. Și, fiind cunoscut și piedecile pe cari le pune în această direcție art. de lege XXVII din 1907, trebuiau luate în acest proiect astfel de modificări, cari să fi schimbat dispozițiile fundamentale ale articolului de lege amintit. Experiența de până acum ne dovedește prin exemple nenumărate, că în urma proiectului original n'a rezultat progres, ci numai regres. De cinci ani de când e în vigoare legea apponyană numărul școlilor în loc să crească a scăzut. Deși s'au înființat de atunci încoace aproape 7000 de școli de stat, totuși cu sfârșitul anului 1910—11 sunt cu 3—4 școli mai puține decât în 1906—07. Faptul acesta se explică din împrejurarea, că în proporția în care a crescut numărul școlilor de stat, în aceeași proporție a scăzut numărul școlilor confesionale. Dacă această lege școlară va mai rămâne încă în vigoare nu va mai rămâne nici o școală confesională.

Teacum acum când câștigarea drepturilor cetățenești mai mare e condiționată de cunoașterea scrierii și a cetitului, guvernul și parlamentul ar avea datoria să sporească numărul școlilor, iar nu să-l reducă.

După cât știu eu numărul copiilor, cari nu pot frecventa școala e de 500.000, și prin urmare sunt necesare încă 4—5000 școli ca să se poată introduce obligativitatea cercetării școlilor. Datoria noastră este ca acestor 500.000 copii, cari nu se pot bucura de roadele școlii, să nu le răpească drepturile cele mai înalte politice. Aceasta se poate face prin sporirea n-ului școlilor și prin abandonarea dispozițiilor de restricție a legii școlare, și nu prin sistarea școlilor confesionale, ci ajutorând bisericile, cari, se știe, atâ materialicește cât și personal contri-

buesc la susținerea școlilor. Trebuie detrasă puterea dela organele administrative și de stat, ca acestea în mod arbitrar să poată închide școlile și să poată acorda sau refuza ajutoarele de stat pentru școli: trebuie odată pentru totdeauna să se pună capăt agitației ce se face contra școlilor confesionale.

Organele statului și azi agită în reprezentanțele comunale pentru sistarea școlilor confesionale. Ne arată aceasta cazul din Luncoiu de sus, unde există o școală confesională, dar pentru care ajutorul de stat cerut pentru întregirea salariului învățătorului nu s'a acordat. Cu toate acestea, inspectorul școlar a făcut propunere în reprezentanța comunală, ca să hotărască înființarea unei școli comunale și în cazul acesta comuna va avea să contribuie numai cu 100 coroane anual, iar statul ar acorda un ajutor de 900 cor. Un reprezentant țăran însă a răspuns la propunerea inspectorului că asta nu poate fi lucrul curat, căci comuna a cerut pentru școala confesională numai 500 cor, pe care statul a refuzat a le acorda, iar acum pentru școala comună voiește a acorda, 900 cor. Cazuri de aceste cunosc o mulțime.

Învățătorii confesionali sunt în fel și chipuri momii a trece la școlile comunale, deși activitatea lor în școlile confesionale precum și rezultatul arătat în limba maghiară se excepționează de către organele de stat.

Reprezentanțele comunale aduc contra voinței lor hotărârea ca în școlă limba de propunere să fie cea maghiară, iar propunerea limbii române se caută a se elimina cu totul. Cum se procedează în acordarea ajutorului de stat pentru întregirea salariilor învățătorilor dela școlile confesionale ne arată cazul întâmplat în cercul meu, în care sunt 35 de școli confesionale și afară de 4, toate au cerut ajutor de stat, dar nici una nu s'a dat. O comună bisericicească mai mică a suferit chiar pagube simțitoare, promițându-i-se ajutorul, dacă va ridica un edificiu corăspunzător pentru școală. Comuna aceasta care număra abia la 300 locuitori dar are 35—40 copii de școală, a ridicat și a investit școala cu cele trebuincioase cheltuiind un capital de 10.000 coroane. Și-a ales un învățător acum sunt trei ani la a cărui salariu, a hotărât a contribui anual cu 200 coroane. Dar inspectorul a refuzat și acum acordarea ajutorului de stat cerind ca comuna bisericicească să contribuie cu 600 coroane. Astfel, cu toate că comuna bisericicească a așezat 10.000 coroane în edificiul școlii, totuși școala stă închisă.

Între astfel de împrejurări nu e mirare că rămânem îndărăpt cu învățământul popular. Trebuie schimbat sistemul urmat până acum în acordarea ajutoarelor pentru școli. Bisericele trebuie ajutate, pentru că promovând ele învățământul e numai în interesul cetățenilor și a statului.

Politica de asimilare urmată până acum trebuie abandonată, pentru că ea numai înverșunează naționalitățile, dar nu le poate nimici. Se știe doar foarte bine cât de mult e dezvoltat simțământul național mai cu seamă în poporul român, care cum ne arată și trecutului își prețuiește mai mult limba, decât viața.

În fine dl Dămian a prezentat următoarea moțiune:

»Proiectul de lege se la dela ordinea zilei și guvernul să fie îndrumat a se estinde și la modificarea acelor dispoziții ale art. de lege XXVI din 1907, cari absolvă acordarea ajutorului de stat de condițiile — între cari și

instrucția bilingvă — cari sunt în contramăsură cu art. de lege XLIV și XXXVIII din 1868, precum și cu autonomia bisericii asigurată în celelalte legi și cu dispozițiile referitoare la drepturile de limbă ale naționalităților, rămânând pentru stat pe terenul școlar numai dreptul de control convenit. Calificarea se abandonează de tot. Ajutorul de stat, unde se simte lipsa, să se acorde fără nici o restricție, pentru ca salarizarea învățătorilor să fie egală cu a învățătorilor de stat. Proiectul de lege astfel elaborat, să fie prezentat după posibilitate încă în prima jumătate a anului curent.

Actuale.

— Demobilizarea. — De-ale grevei. — Congresul s'calist. — Noui alianțe. —

Demobilizarea suferă amănare. Din Viena se anunță, că în chestiunea demobilizării nu s'a luat încă o hotărâre definitivă, dar aceasta se așteaptă în viitorul apropiat. Sunt de rezolvit încă diferite chestiuni, cari fac greutăți, d. e. anexarea Diacevei la Albania, etc.

Ziarului »Temps« li se scrie din Petersburg:

Tratativele între guvernul rusesc și austro-ungar s-a dezvoltat de așa, că acum se face textul ordinațiunii referitoare la demobilizare. Ordinațiunea cu acelaș text se va publica deodată în foaia oficială din Rusia și Austro-Ungaria.

Ziarele din Cracovia scriu, că sistarea dispozițiilor extraordinare militare și concedierea rezerviștilor din Galizia, s-a amânat pe 14 Martie c. când se va face și concedierea trupelor rusești.

N. Fr. Presse publică declarația unui diplomat în chestiunea demobilizării. Diplomatul a zis, că demobilizarea nu se poate face acum, deoarece tratativele nu sunt încă terminate. Altcum demobilizarea e chestie de timp, căci numai unele crințe formale li stau în cale. Cu un cuvânt, a zis diplomatul, cauza păcii, după încet dar merge înainte și nu preste mult se va ajunge scopul.

Politia din Budapesta a primit o denunțare anonimă, în care e avisată, că greva în masă, cu toate știrile contrare se va face. Comitetul grevei așteaptă numai, ca trupele de soldați și jandarmi să se retrase și atunci pe neașteptate va izbucni greva.

Politia cercetează, că întru cât este adevărată știrea aceasta.

Ziarele din Viena au diferite păreri asupra sistării grevei.

Părerăa lui »Fremdenblatt« am relevat-o eri.

»Reichspost« scrie, că contramandarea grevei înseamnă incapacitatea partidului social-democrat ungar.

Partidul social democrat își ținea în focare an congresul regnicolar în sărbătorile Paștilor. Anul acesta congresul se va ținea la Rusalii.

Pentru grevă s-au adunat până acum 15 mii cor. Colectele sa fac mai departe.

Europa e înfrigurată. Inarmările excesive ale celor șase puteri, sunt de rău augur. Cu toate asigurările că pacea nu va fi turburată, puterile europene sunt în căutarea de noi alianțe.

Vizita făcută de suveranul Danemarcei perechei imperiale germane, a fost interpretată acum în Anglia ca o înfeodare a Danemarcei la politica germană.

Acum în urmă, Franta s-a grăbit să încheie tratatul cu Spania, cu privire la Maroc și acum e vorba ca Spania să se alipească la tripla înțelegere și să pună la dispoziția ei 200.000 oameni Foarte caracteristic în această privință este un articol din »Imparcial«, care s-a grăbit să desmiată afirmațiile ziarului »Corriere della Sera« cum că Spania ar trata cu Italia un acord politic. Despre aceasta am făcut amintire în un nr. anterior.

Adevărul e, că cele două grupări europene caută azi pretutindeni alianțe noi. Balcanul este punctul lor principal de atracție. Tripla înțelegere caută să acapareze cele patru state creștine și îndeosebi pe Bulgari; pe când tripla alianță și-a apropiat Turcia.

Romanizarea peninsulei balcanice, și noii factori, pe cari ea li ridică la suprafață, va contribui, fără îndoială, la o schimbare în constelațiunea Europei.

Bulgaria caută alianța României...

Ziarul »Adevărul« face următoarele interesante destăinări:

Din cercuri foarte bine informate aflăm că un vis al politicii bulgărești este obținerea unei alianțe cu noi.

Despre faptul acesta, credem a ști că și guvernul nostru a primit informațiuni, nu dela guvernul bulgar, dar de la un alt guvern în măsură de a cunoaște bine intențiunile acestuia.

Cauza acestei tendințe a politicii bulgare, trebuie căutată în faptul că guvernul bulgar a început să simtă că rezultatul actualului război nu va fi o înăvrire a alianței balcanice, ci că dimpotrivă Bulgaria e amenințată să rămână izolată.

Într'adevăr, din prada actualului război Bulgaria pretinde și va obține partea leului.

Ea va lua în primul rând districtul tutunului celui mai bun al Turciei, împreună cu porturile Dedeagaci și Cavala. Numai tutunul acestor districte da o producție anuală de 180 de milioane lei. Dar Bulgaria mai pune mâna și pe un adevărat grănar.

Dar se va spune, Bulgaria a făcut sacrificii mari! Așa este! Însă și Serbia a făcut sacrificii și s'a ținut foarte bine militărește, — și totuși e amenințată de un rezultat pe care-l socotește dezastruos.

Bulgaria reclamă Monastirul ocupat de sârbi. Prilepul, centrul și izvorul cultural sârbesc, de unde s'ar fi pornit primele manifestațiuni culturale sârbești, este ca și pierdut pentru Serbia.

Și, iată că în discuțiune mai sunt localități ca Ipeç, Prizrend, Djakova și Dibra. La acestea însă Serbia nu ar putea renunța cu nici un preț. Și dacă totuși ar fi nevoie să se renunțe, e sigur că nu numai guvernul Pașcii nu se va mai putea ține, dar nici chiar dinastia Karageorgievici.

Așa sunt sârbii, — și apune nu numai cei fără răspundere, ci și cei cu răspundere.

Din această stare de lucruri izvoară o stare sufletească de invidie și rivalitate între Serbia și Bulgaria. Bulgaria se vede nu numai izolată, dar și pusă sub amenințarea unei tendințe de revanșe, de expansiune din partea Sârbiei. În consecință ea simte nevoi de a căuta un sprijin în alianța cu România.

Aceasta este o nevoie, căreia România nu i ar putea refuza din principiu satisfacția. Dar Bulgaria nu a făcut până acum nimic pentru ea ca să-și aștearnă drumul spre inima României.

O procedare repede în diferendul cu noi, lasă că înlesnea rezolvarea pacificată a acestuia, lasă că n'ar fi deșteptat susceptibilitatea noastră și n'ar fi făcut din chestiunea pură de interese a rectificării de frontieră, una în care intră pentru o bună parte onoarea și demnitatea națională, dar ar fi deschis calea dacă nu a unei alianțe, cel puțin a unei apropieri, al cărei folos nu l'am fi tras, noi, ci mai ales bulgarii.

Acum lucrul e mai greu și dacă oamenii politici ai Bulgariei, văd de parte, vor înțelege că singură o repede aplanare a diferendului, poate repara greșelile trecutului și prepara un viitor prielnic, aspirațiunilor lor.

În ce privește conflictul românobulgar, domnește acum o dispoziție mai optimistă.

Se crede, că în curând puterile vor prezenta la Sofia și București o soluțiune, fără a mai insista asupra modului de procedare, adică mediativne sau mediativne cu soluțiune obligatorie.

D-l Maiorescu a remis cancelariilor puterilor prin intermediul miniștrilor noștri plenipotențieri un memoriu, în care se afirmă de cei inițiați, că a pus tot talentul d-sale și toată puterea d-sale de argumentație logică pentru a plada cauza noastră.

Un număr suficient de exemplare din acest memoriu, a fost trimis la Petersburg și Londra, pentru a putea fi pus și în mâna ambasadorilor din aceste orașe, în cazul când ei ar fi însărcinați cu tranșarea diferendului nostru.

De altfel miniștrii plenipotențieri ai puterilor nefind liberiți de guvernul lor de demersul pentru a ruga România ca să declare, că acceptă soluțiunea puterilor, — d-nul Maiorescu le-a declarat, că guvernul român care, fără a ști ce va face Bulgaria, a acceptat mediativne, nu poate reveni asupra hotărârei sale datei.

Turcia vrea o pace onorabilă.

Ministrul de externe al Turciei a declarat, alături următoarele cu prilejul unei convorbiri:

E greșit a crede că ne vom da cu mâinile legate și vom primi orice condițiuni, pentru că vrem să încheiem pacea. Despre asta nici vorbă nu poate fi.

Una dintre pretențiunile aliaților, pe care noi o respingem cu toată energia, e chestiunea despăguburilor de război.

Dacă aliații vor spune că trebuie să fie despăgubiți din cauza reluării războiului, atunci vom pune întrebarea ce rezultat a dat statelor balcanice acest de-al doilea război, căci în această a doua fază a războiului Turcia nu a fost bătută nicăeri.

Situația bună a forțurilor Iannina, Adrianopol și Scutari e cunoscută. Situațiunea financiară, economică și militară s'a îmbunătățit în mod simțitor, iar la rândul nostru vom putea menține încă multă vreme această stare de lucruri.

Cunoaștem foarte bine și situațiunea adversarilor noștri și știm că dorese pacea mult mai mult ca noi, oăci au mai mare nevoie de ea. Turcia vrea o pace temeinică, dar în anumite împrejurări e decisă să continue războiul.

Constantinopol 6 Martie. Hakkıpaşa a comunicat alături din Londra Porții, că reluarea tratatelor de pace și încheierea păcii pare asigurată. Anglia cere însă unele concesiuni în Mezopotamia. Consiliul de miniștri turci ținut eri a hotărât să dea lui Hakkıpaşa mâna liberă în ce privește aranjamentul cu Anglia. Ambasadorul turca la Berlin a primit din partea guvernului din Constantinopol ordinul să mulțumească guvernului german pentru sprijinul acordat și să notifice cancelarului imperiului german, că Turcia are cea mai mare încredere în tripla alianță care nu va permite ca Turcia să fie supusă și la despăguburile de război carute de statele aliate.

Silistra a aparținut țării românești.

Ce spune un scriitor bulgar.

În anul 1906, cu prilejul aniversării a 40 de ani de domnie a regelui Carol, comitetul »Țarul liberator« din Sofia, în semn de recunoștință pentru ael ce contribuise împreună cu armata română la liberarea Bulgariei de sub jugul turcesc, a însărcinat pe avocatul și publicistul George Capceff, cunoscut în Bulgaria pentru studiile sale istorice, să scrie o istorie a românilor, insistând în special asupra legăturilor de prietenie dintre români și bulgari în cursul vremurilor și asupra evenimentelor mai însemnate petrecute sub domnia regelui Carol I.

Cartea d-lui George Capceff — un prinos sincer de recunoștință adus națiunii române și regelui ei — a fost tradusă în românește de d. Șt. Nicolaescu, translator de limbile slave la arhivele generale ale statului.

Ca să se vadă de câtă rea credință dau dovadă bulgarii când protestează astăzi cu atâta vehemență contra cererilor de compensații ale României, cităm un capitol din cartea d-lui Capceff, din care se va vedea că înșiși bulgarii recunosc că Silistra a aparținut altădată țării românești.

Iată în adevăr ce scrie acest istoric bulgar la pagina 6 a cărții sale în capitolul Trecutul istoric al României:

»De la 1286 și până la 1418 — epocă, care coincide cu timpul subjugării Bulgariei de turci, cu timpul vestitelor lupte de la Cosova și cu întâia invazie a turcilor în țara românească, — domniitorul țării aceștia a fost Mircea cel Bătrân. Despre acest domn român istoria spune, că e cel dintâi dintre principii europeni, care a recunoscut nevoia și a întocmit oaste regulată; despre dânsul se păstrează adânc în masa mare a poporului amintiri de un firesc și adevărat patriotism. El a zădărnicit bărbătește încred-

beag. Departe ca depărtarea acestui astru strălucitor și el în spațiul înfinit fără ca vreo dată să fie cu puțință de a ne ridica până la înălțimea lui. În lumina eterică a înălțimilor albastre fără margini străluce singuratec, rupt din lumea asta de noroi privește la oamenii, cari nu l'au înțeles și cari își urmează calea lor cu o consecvență de fier.

Zadarnică a fost toată truda lui. Zadarnic a căutat să-i arate omului, că el e fărămă ruptă dintr'un Duch etern, nemărginit și mare. Această flară bipedă continuă să arunce cu noroi în tovarășul său, să-i ucidă orice bucurie în fașe și să-i zdrobească orice plăcere. Egoismul lui fierbe ca valurile mării lovite de furtună și în pornirea lui sălbatică de a distruge tot ce i-se pare întreg și armonios, nu găsește hotare.

Cei săraci, milioanele flămânzilor se ridică împotriva celor bogați și ei cari strigă în lumea largă, că tind să creeze o lume ideală, se pregătesc să iose în sânge întreagă organizația socială de azi, pentru ca mâine să ocupe locul puternicilor de azi și să devină ei tiranii nemiloși, cari să ucidă în germene, pe cei ce nu s'ar supune voinței lor.

Aceleaș porniri barbare frământă creierii celor mărunți de azi, cari agită la luptă pe toți barbarii de odinioară. Sânge, sânge și iar sânge. Adânu strigă: Ucidă! — se ridică ca o

trâmbă uriașă de foc din fiecare flară omenească și idealul de înfrățire, de pace universală se pierde, se mistue în această trâmbă uriașă prefăcându-se totul în fum.

O chip blajin! Te priveșc iocană curată și parcă un fel de milă adâncă mă cuprinde în fața ta. Bubuitul surd al tunului, mirosul apropiat al sângelui, care curge în valuri și-și ridică aburii trandafirii spre înălțimile albastre, ropotul neastâmpărat al ștelelor ucigătoare — toate acestea îmi spun, că viața ta a fost o minciună, că tu n'ai spus ce ai simțit, că n'ai fost om și parcă un glas demonic mă îndeamnă să strig: »Tolstoi a fost un farceur.«

În calea ta pribegă cine știe dacă nu-ți denegi și tu trecutul și dacă nu ții ca să fi privit ca un astru rece, care n-are nimic comun cu această lume.

Un suflet drag mi-a trimis iocană ta. Te va fi văzut poate vreo dată pribegind prin lumea astrilor și și-a adus aminte că chipul tău ar putea încălzi singurătatea unui idealist nebun ca și tine, care încearcă să-ți urmeze. Ți-a prins chipul în cadrele unei icoane și iată că acum așa cum stai la picioarele Împăratului răsplătit de omenime cu coroană de spini, te privește cu credință și milă un om, al cărui singur prietin sincer e singurătatea.

Solus.

cările puternicilor Osmani de a cuceri țara românească, și după o împotrivire vitejească susținută de oștile românești, conduse de el însuși. *Mircea cu dreptul s-a intitulat: «Stăpânitor al ambelor laturi ale Dunării până la marea Neagră, domn al Dobrogei și cetății Silistra» și al tuturor țărilor și orașelor până la hotarele Adrianopolei.*

Se vede deci, că istoricii bulgari recunosc, că Mircea cel Bătrân se putea intitula cu drept cuvânt stăpânitor al Silistrei, că România a stăpânit deci de fapt altădată această cetate pecare astăzi o cere pentru siguranța și apărarea ei.

«A. I.»

Din Turda.

— Conferințele aranjate sub egida «Reuniunii femeilor române». — Concertul corului gr. or. — Program cultural pe viitor.

Când e vorba de importanța unei acțiuni culturale dintr-un centru românesc mai izolat de razele binefăcătoare ale unei culturi adevărat românești, ar fi lucru greșit să aplicăm măsura cu care privim manifestările similare dintr-un centru mai viguros și mai vechiu ca spre pildă Sibiu sau Brașovul.

Ceea-ce în Sibiu e un lucru de sine înțeles, în Turda la proporțiile unuia eveniment, care trebuie recunoscut și încurajat.

Un astfel de eveniment cultural a fost pentru Românii din Turda seria de conferințe aranjate în 7 Dumineci consecutive. Din 19 Ianuarie — 2 Martie a. c.

Prin faptul că au fost puse sub aripile reuniunii femeilor române, conferințele acestea au fost pregătite mai mult pentru clasa intelectualilor și a meseriașilor. Chiar în alegerea temelor s-a avut în vedere — drept idee fundamentală — ca să se deie publicului nostru din acest centru instrăinat o hrană bogată din literatura română atât de puțin cunoscută pe la noi.

Conferențiarilor aproape fără deosebire au voit să prezinte ascultătorilor câte un scriitor mai de seamă îndemnându-i să-l citească.

Astfel s-a vorbit despre poezii: Eminescu, Coșbuc, U. Goga și Vlăduț. Despre prozatori: Caragiale, Sadoveanu. Au fost prăsnuți bărbați mari ai neamului ca: Șaguna, Șuluțiu și Bunea, ne-au trecut pe dinaintea ochilor figurile istorice a lui Ștefan cel mare și Mihai Viteazul. Au fost și câteva teme distractive și instructive ca cea despre căsătorie, despre popoarele din Balcani etc.

Mare ne-a fost bucuria, când chiar dela conferința primă ne-au năpădit ascultătorii țărani, cari au rămas credincioși până la sfârșit, deși nu totdeauna au fost temele scrise și alese și după priceperea lor.

Intre conferințe am avut prilejul să ascultăm un șir de bune declamații mai totdeauna poezii de al poetului despre care a fost vorba în conferințe.

Văzând reușita peste așteptare a conferințelor, comitetul de aranjare a hotărât ca cea de-a șaptea să o facă mai sărbătorește, împreună cu o convenire socială și dans.

În 2 Martie a avut loc serbarea aceasta culturală, care a încoronat în mod demn străduința Turdenilor.

Seara la 8 oare marea sală dela hotel decorată cu tablourile mitropolitului Șuluțiu și Dionisiu Șuluțiu un mecenat al școlii, era ticănită de înțelegerea inteligentă română din loc și câțiva puțini și din jur, apoi de un număr mare de țărani. Din program amintim: Dl. Dr. A. Rațiu a declarat: Moartea lui G. I. de G. Coșbuc a urmat apoi o conferință a dl. Nic. P. Rațiu despre mitropolitul Alex. Șterca Șuluțiu și despre Dionisiu St. Șuluțiu. Dl. Dr. V. Moldovan a ținut o scurtă conferință despre A. Vlașuț. În cadrul conferinței a declarat cu mult sentiment și pricepere Doamna Augusta Dr. Moldovan poezia »La i eonă«, iar dl. Dr. Valer Moldovan poezia »Dormi în pace«, ambele de Vlașuț. La urmă a declamat prea frumos d-șora Elena Stan »Regina ostrogoților« de G. Coșbuc.

Secretarul reuniunii Dr. G. Pătăcean în cuvinte alese a mulțumit publicului și conferențiarilor și a pus în vedere continuarea conferințelor la toamnă.

Convenirea socială s-a încheiat cu dansul vesel.

In 23 Febr. a dat și corul bisericesc gr. or. din Turda un reușit concert popular, care a fost cercetat de o parte a intelectualilor și de foarte multă țărânie.

Corul a executat cu multă precizie mai multe bucăți de Vidu, Bena, Șorban, Mureșan și Porumbescu. Publicul i-a răsplătit cu meritate aplauze.

Pus sub conducerea harnică a învățătorului Vasile Roșca, corul e pe calea înaintării sigure.

După concert a urmat dans popular până dimineața.

Comitetul desp. »Asociațiunii« asemenea s-a decis să pornească o acțiune culturală pe sate. Se așteaptă numai sosirea skiopticonului comandat și apoi se va porni seria de prelegeri populare. Pentru anul acesta s-au luat în combinație comunele Cooc, Tritiu de jos, Ceanumare, Bei, Sănjacob, Luna, Ghiriș, Măschiu, Grind și Hărășăș. Facem apel la intelectualii din aceste comune să pregătească terenul.

Corresp.

ȘTIRI.

— 22 Februarie 1918

Știri din România. După multe discuțiuni, în ședința de alaltaieri a Senatului român s-a votat legea pentru înființarea unei Academii comerciale, cu 58 bile albe și 4 negre.

— Eri dimineața s-a făcut primul drum de încercare cu o locomotivă tip «Pacific». Direcția C. F. R. a comandat încă din anul trecut la fabrica I. A. Maffel din München 20 de astfel de mașini, tip «Pacific», cari au o înălțime maximă de 126 km. pe oră, 90 km. viteză curentă și 60 km. viteză comercială. Mașina nouă sosită — restul de 19 mașini va sosi până la 1 Mai — are un aspect impozant și elegant încercările cu noua mașină au fost făcute pe linia București—Ploiești. Mașina a pornit în mod foarte liniștit, iar în mersul ei nu se simțea nici cel mai mic zdruncin.

Despre catastrofa torpillorului german «S 178» se mai comunică, că nenorocirea nu s-a petrecut în decursul exercițiilor, ci după terminarea acestora, pe la miezul nopții, când flotila de torpillore se reîntorcea în port. Asupra numărului victimelor nu se știe încă sigur dacă au pierit 60 de marinari sau mai mulți. Leul nenorocirii nu este tocmai departe de țarm, și'n apropierea locului unde în luna Septembrie a anului trecut se scufundase, tot în urma unei ciocniri, torpillorul 171. Scafandrierii au aflat până acum, că torpillorul scufundat alaltaieri nu ar fi rupt în două, așa că, deși a suferit mari stricăciuni, totuși după ce va fi scos va putea fi reparat.

Fostul președinte Roosevelt vorhește românește. «Epoca» de alaltaieri scrie: D. Grigore N. Filipescu, fiul ministrului de domenii, care se află acum la New-York, a fost primit într-o lungă audiență în mod călduros de către dl. Teodor Roosevelt, fost președinte al Statelor-Unite. Dl. Roosevelt a vorbit cu multă admirație de eroii de la Grivița și cunoaște perfect cântecele noastre populare precum și operele Carmen Sylvei; a recitat cu înlesnire și cu un perfect accent românesc versurile lui Alexandri: «Dâmbovița apă dulce».

Dl. Roosevelt, vorbind de actualele evenimente din Balcani, și-a exprimat speranța că interesele trecătoare nu vor compromite viitorul Statelor creștine.

Înarmările Franței și Germaniei. Din Paris se anunță: Consiliul superior de război, sub prezidenția d. lui Poincaré, a declarat în unanimitate că este absolută nevoie în interesul apărării naționale de a spori efectivele militare. După cercetarea diferitelor modalități, precum angajamentele, utilizarea manevrei civile, serviciul de 27 și 30 de luni, consiliul în unanimitate le-a declarat nefundate și s'a pronunțat în favoarea serviciului de trei ani, strict, riguros egal pentru toți și fără nici o dispensă.

— Despre reforma militară a Germaniei, se anunță următoarele din Berlin: Guvernele statelor federale nu vor combate noua reformă militară a cancelarului. Se crede, că legea va fi votată în unanimitate. Este mai mult ca

sigur, că parlamentul va vota și noua lege de impozit, mai ales că pe fiecare an contingutul armatei va crește cu 50.000 soldați până când va ajunge sporul de 110.000 soldați. Înțelegerea acestor 110.000 soldați va costa 1000 milioane mărci, iar fiecare soldat va costa 10.000 mărci cu întreținerea și echipamentul. Rezultă de aci, că pentru armată se va cheltui anual cu 250 milioane mai mult, ceea ce vine pe cap 2500 mărci. Până acum fiecare soldat a costat anual 1500 mărci.

Legea aeriană în Anglia. Din Londra se anunță: Vestitul aviator francez Marty, care a plecat cu aeroplanul din Issy les Moulinaux (Franța) la Londra, se află într-o situație tragică dar comică totodată. În timp ce aviatorul își continuă drumul prin aer, în Anglia s-a votat și a fost și sancționată de rege, legea aeriană, care nu permite aviatorilor streini aterizarea pe pământul Angliei, decât cu condiționea ca aceasta să fie adusă la cunoștința ministrului de război englez cu 8 zile mai înainte. Natural, că aviatorul Marty din înălțimea văzduhului n-a putut lua cunoștință de această lege, așa că după aterizare la Londra, va fi supus — conform legii aeriene — la 6 luni închisoare grea sau pedeapsă în bani. Tot aceeași soartă îl așteaptă și în cazul, când din cauza vreunui eventual defect de motor, va fi silit să aterizeze în alt loc, pe teritoriul englez.

Bietul Marty!

Iubileul Romanow. După cum se știe, la Petersburg au început festivitățile jubileului de 300 ani al dinastiei Romanovilor. Din acest prilej a apărut un ucaș, prin care țarul acordă diferite favoruri supușilor săi. Dispune, între altele, înființarea unui fond de 50 milioane ruble pentru îmbunătățirea stării economice, diferite ajutoare pentru susținerea orfanilor, fără deosebire de confesiune, și pentru familiile amplotaților de stat. Amnestiază mai mulți temnițaiți iar altora le reduce osândă. Celor osândiți la moarte le reduce pedeapsa la 20 ani muncă silnică. Dezerterilor ruși le permite întorcerea în țară, iar studenților eliminați din diferitele instituite pentru participarea la întruniri secrete, le permite reinscrierea și continuarea studiului. Pentru finlandezi, dispune ucașul, ca să se sidească spitale până la prețul de 10 milioane etc. Bărbaților politici le-a acordat diferite ordine de onoare și alte distincții iar ofițerilor marinei le-a promis, că avansările se vor face în viitor mai repede...

— Cu un cuvânt, cetățenii pravoslavnicii Rusii își petrec și se desățează în căușile absolutismului — ca cel mai fericit în sânul lui Avram — răcoriți de vânturile Siberiei.

Debușul Austro-Ungariei în Balcani. Din Belgrad se anunță, că ministrul de comerț Stoianovici a declarat unui ziarist, că Serbia va lărgi rețeaua căilor ferate și va căuta să racordeze liniile sârbe cu liniile Austro-Ungariei înlesnind astfel debușul Austro-Ungariei în Balcani. În asemenea împrejurări, Serbia speră, că monarhia nu i va face dificultăți cu ocaziunea lărgirii rețelei căilor ferate.

Știri mărunte. Vaporul grecesc «Apostolos» s-a împotmolit în apropiere de Calchidice. O mare cantitate de material de război, ce se afla pe vas, a fost nimicită și s-au încat mai multe persoane.

— Diu Tulon se anunță: D-na Wallat e prima femeie-advocat, care a figurat ca apărător în fața unui tribunal militar din Franța. Acuzatul a fost ofițerul de marină Dupuy care fusese osândit la 5 ani muncă silnică. Tânăra femeie-advocat l-a apărut cu atâta succes încât i s-a redus considerabil pedeapsa. Pledoaria ei scurtă și obiectivă a impus tuturor.

— Societatea de căi ferate Pittsburg-Harmony-Newcastle din America a instalat în trenuri aparate cinematografice. În chipul acesta călătorii de pe trenurile americane vor avea o nouă distracție.

— În apropierea gării Clujului au fost găsite la o adâncime de câțiva metri în pământ, niște crani și dinți uriași, cari — după părerea specialiștilor, — ar fi de mamut.

— Din Londra se anunță, că împăratul Wilhelm al Germaniei va sosi pe la începutul lunii Mai la Londra, pentru a azista la inaugurarea expoziției anglo-germane.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Litere, arte și științe.

Tainele celei mai mari piramide din Egipt.

— Fine. —

Geometria preoților Egipteni. Dela istoricul grec Erodot, ne-au rămas date prețioase aflate dela preoții Egipteni: proprietățile hotărâte între laturile temeliei și înălțimea marelui piramide, erau astfel încât suprafața patratului făcut pe înălțime era egală cu suprafața fiecărei fețe triunghiulare a piramidei. Astăzi lucrul se adevărește. Acest fapt ne arată îndestul, că piramida lui Cheops este un moment ale cărei proprietăți au fost socotite încă dela început, ca niște isoare matematice.

Iată o nouă dovadă: este știut că între circumferență și diametrul său este un raport hotărât, care este numărul pi (π), egal cu 3,1416, adică pentru a socoti lungimea unui cerc este destul a înmulți diametrul cercului cu 3,1416.

Adunând cele patru laturi egale ce formează temelia piramidei, lungimea fiecăreia fiind de 232,305 metri, găsim pentru perimetrul temeliei, 931,22 metri.

Să împărțim acest număr prin de două ori înălțimea piramidei, sau 143,208 metri, vom găsi exact 3,1416 adică numărul π (pi).

Acest număr, unic în lume, este așa dar consfințirea numărului π (pi)

Destăinuiri astronomice. În timpurile vechi, mijlocii și chiar la începutul timpurilor nou ale omenirii, învățații n'aveau date exacte pentru mărimea Soarelui și pentru depărtarea sa de Pământ. Abia acum vre-o 60 de ani s'au ajuns la oare-care date mai sigure.

În ultimii ani, datorită progresului fotografiei cerești, astronomii au putut afla date cât mai apropiate despre distanța dela Pământ la Soare, care ar fi de 149.400.000 km.

Luând înălțimea piramidei sau 143.208 m și înmulțind-o cu un miliard, găsim aproape distanța dela Pământ la Soare rezultat de care ar fi fost mândri, chiar învățații dela sfârșitul secolului al XIX-lea, să-l fi putut găsi prin calcule. În timp ce popoarele înaintate ale omenirii cheituesc sume foarte mari, în timp ce învățații își pun viața în pericol pentru a deslega această problemă, ce ciudățenie... problema sta de mii de ani, ca o mărturie în ființa marelui Piramide.

Astronomii Egipteni însă duseseră socotelele mai departe. Raza polară a Pământului este socotită la 6356521 metri.

Acest număr însă, îl găsim înmulțind prin zece milioane cotul egiptean, pe care l'au întrebuințat în construcția piramidei sau 0,6356521 metri.

Astfel învățații Egipteni au măsurat diferite grade ale meridianului cu atâta exactitate, încât în socotelele lor au ajuns la același rezultat ca și învățații de azi, luând ca unitate de măsură a zece milioane parte din raza polară a pământului.

Mai mult încă, datele calendarului sunt uimitoare. Împărțind latura temeliei piramidei lui Cheops prin cotul egiptean găsim lungimea anului sideral, adică tocmai timpul ce-l trebuie Soarelui, pentru a reveni la același punct al cerului sau 365 zile și, 2563. Cât despre durata anului civil întrebuințat în calendarul nostru și pe care Grecii și Romații n'au putut să-l hotărască, îl găsim înmulțind prin 3,1416 sau π, lungimea socotită în palmace sau șchioape piramidale (care prețuește 0,255 metri), ale odăiei ce stă înaintea odăiei regelui, ceea ce ne dă foarte exact 365 zile și 222.

Dacă înmulțim șchioapa piramidală prin o sută de miliarde, vom găsi drumul ce-l face Pământul pe orbita sa în 24 de ore și aceasta cu o exactitate mai mare ca aceea pe care o căpătăm prin ajutorul yardului englez ori prin a metrului francez.

O taină turburătoare. Cele destăinuite până acum, sunt cu atât mai de seamă, cu cât istoricii sunt de aceeași părere în următoarele fapte: vechii Egipteni n'au scris nicăieri despre raportul dintre conferință și diametrul său; despre distanța dela Soare la Pământ, etc.; cotul piramidal nu era o măsură zilnică și nimeni de altfel în acele vremuri nu părea a se îndoi de origina acestei măsuri, care era tocmai

a 10-a milioane parte din raza polară a Pământului.

De altfel toate aceste cuceriri ale științei moderne sunt în marea Piramidă, în stare de măsură naturală, măsurate și totdeauna măsurabile.

Gândindu-ne de altfel, că după cât cunoaștem din vechia civilizațiune Egipteană, ne-ar fi foarte greu a le pune la îndoială, totuși știința modernă stă încă în fața unei taine mitologice.

A. Lăzărescu N.

Profesor la liceul Sf. Sava.

Cărți și reviste.

— «Flacăra» Nr. 18 (Anul II) Proză și Versuri de C. C. Arion, C. Paulescu, Al. Cazalan, I. Dragoslav etc.

— «Imcașdru» Nr. 4 cu cuprins bogat și variat de Dr. M. Crăiniceanu, Ecaterina Pitiș, Z. Bărsan, G. Bogdan-Duică, Din Gesundbrunnen, I. Agărbiceanu, Maria Cuntjan, Octav Minar etc. Cronică, ilustrațiuni.

— «Ghilusul» Rev. folkloristică Anul I. — Nr. 2. Apare lunar. Redacțiunea: Comuna Balota-Doljiu. Abonamentul 4 lei anual.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 7 Martie. În discursul rostit eri în cameră dep. Dr. Ștefan Pop a declarat că proiectul electoral prezentat înseamnă pentru naționalități față de legea actuală în vigoare un mare regres. Majoritatea parlamentară n-a dus în îndeplinire programul fixat în mesajul Tronului. Naționalitățile, afară de Sași, nici n-au fost măcar întrebate de părerea lor în ce privește proiectul prezentat. Oratorul protestează în contra faptului, că în motivarea proiectului se vorbeste neconștient de pericolul naționalităților și critică atitudinea Sașilor. De încheiere declară în numele deputaților naționalităților, că nu primește proiectul și că partidul naționalităților nu va mai lua parte la dezbaterile acestui proiect, dar va continua lupta pentru dobândirea dreptului electoral democrat.

După vorbirile lui Tisza și Lukács s-a încheiat dezbaterile generale. În ședința de astăzi s-a început dezbaterile speciale.

Budapesta, 7 Martie. În culoarele camerei s'a vorbit, că 30 de deputați din partidul muncii vor face o propunere, ca să se reducă termenul de etate de 30 de ani.

Budapesta, 7 Martie. Nnmărul de eri al ziarului „Népszava“ a fost din nou confiscat pentru articolul „Nu e terminată lupta“.

București, 7 Martie. (Telegr. biroul tel. ung.) În consiliul de ministrii ținut ieri seara ministrul Majorescu a anunțat, că Puterile mari au acceptat punctul de vedere al guvernului român în chestiunea mediatiunii, care se va sfârși într-un termen de 2 săptămâni.

Constantinopol 7 Martie. Crușătorul „Hamidië“ a întâlnit în dreptul golfului Hagion-oros o flotă de 24 vase grecești transportând trupe sârbești spre Scutari. Vasul turcesc a deschis focul contra trei transporturi, cari s'au scufundat. O parte din trupele sârbești a perit în valuri.

Atena, 7 Martie. După o victorie grecească raportată asupra Turcilor orașul Iantina a căpătuit. Trupele grecești au ocupat orașul și forturile.

Petersburg, 7 Martie. Manifestul țarului, apărut eri din incidentul jubileului dinastiei Romanov, conține anunțarea desarmării parțiale.

Proprietar:

Șef. A. Mureșianu: Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brolea.

Cine are trebuință de mobile și-le poate procura mai bine dela

Fabricile de mobile

Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.

Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului. La vîntadin re provincio punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

„Șercaiana“

instituit de credit și de economii societate pe acții în Șercaia,

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Șercaiana“ societate pe acțiuni în Șercaia sunt invitați la a

IX-a adunare generală ordinară

care să va ține în Șercaia la 6 Aprilie 1918 la 2 oare p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractat.

1. Alegerea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
3. Examinarea socotelilor anului 1912, statorirea bilanțului și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghere.
4. Impărțirea veniturii curat.

Șercaia la 18 Februarie 1912.

Direcțiunea.

N. B. Acei acționari, cari voesc a participa la această adunare în persoană sau prin plenipotențiat conform §-lui 17 din statute, sunt rugați să depună la casa institutului acțiunile eventuale plenipotențiale.

Meghívó.

A „Șercaiana“ hitel és takarékpénztár részvénytársaság Sárkányban t. c. részvényesei ezennel a Sárkányban 1918 év aprilis hó 6-án. d. u. 2 órakor az intézet helyiségében megtartandó

IX-ik rendes közgyűlésre

meghivatnak.

Tárgyszorozat:

1. Két részvényes megválasztása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1912 évi záróműveletek felülvizsgálása, a mérleg megállapítása és az igazgatóság és felügyelő bizottság felelősségének megadása.
4. A tiszta nyereség felosztása.

Sárkány 1918 február 18-án.

Az igazgatóság.

T. i. Azon részvényesek kik ezen közgyűlésre részt akarnak venni az alapszabályok 17 § a cikkében köretnék részvényeiket vagy meghatalmazásukat az intézet pénztáránál letenni.

Activa.—Vagyon. Bilanț de încheiere pe 1912. — Mérlegszámla 1912 évre Pasiva.—Teher.

Activa.—Vagyon.		Pasiva.—Teher.	
	K f		K f
Bani gata — Készpénz	37.032-26	Capital societar — Részvénytőke	150.009-—
Cambii de bancă — Bank-váltók	695.260-18	Fond de rezervă — Tartalék-alap	94085-08
Cambii cu acoperire hip.		Fond de penziune — Nyug-dijalap	6637-50
Jelzálog. biztosított váltók	469.850-65	Fond de binefacere — Jóté-köny alap	6000-10
Acții — Részvények	17.000-—	Depuneri — Betétek	714.587-26
Mobiliiar — Felszerelés	1292-40	Reescont — Visszeszámitott váltók	208.767-96
Bon în giro-conto la banca austro-ung. și la alte bănci—Giro-conto az osztr-magy. banknál és más letétek	883-27	Conturi creditoare — Hitelező számlák	1889-48
Anticipațiuni — Előlegek	540-40	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	12-—
Interese la acții — Kam. részv. után	392-—	Interese transitori — Átmeneti kamat	21.127-28
„ „ reescompt — Kamatek visszeszámitott váltók után	1946-17	Profit curat — Tiszta nyereség	25.733-87
Interese de întârziere — Késedelmi kamatok	4698-80		
	1.228.840-68		1.228.840-68

Contul Perdere și Profit pe anul 1912. — Veszteség és nyereség számla 1912 évre.

SPESE. — KIADÁSOK.		VENITE — BEVÉTELEK.	
	K f		K f
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
fondurilor — az alapoknak	5144-80	dnpă cambii — váltók u.	81.596-01
depunerilor — a betéteknek	38.426-63	acții — részvények u.	489-48
recomptului — visszleszámitolásnak	11.041-78	de întârziere — késedelmi	20.298-12
Dări: — Adók:		Proviziuni — Jutalékok	427-40
dnpă depuneri — betétek			
után	3842-66		
de stat — állami	3962-28		
comitatenz și comunale — megyei és községi	2401-78		
Spese: — Költségek:			
chirie și bani de cvartir — házbér és lakpénz	1182-—		
spese de birou — irodai költségek	1069-61		
salare — fizetések	6141-64		
taxe de informațiune — ügynöki díjak	517-41		
marce de prezentă — megjelenési díjak	1153-—		
Amortizări: — Leírások:			
la mobiliiar — felszerelésnél	143-60		
la acții — részvényeknél	2000-—		
Profit curat — Tiszta nyereség	25.733-87		
	102.761-01		102.761-01

Șercaia la 31 Decembar 1912.

Sárkány 1912 decembar 31 én.

Valeriu Ghircioias m. p. contabil-könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Dr. Hariton Pralea m. p. Matei Folea m. p. Valer Sassebesi m. p. George Vlad m. p.
Rozalin Mijea m. p. Victor Vlad m. p.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság

Revăzut și aprobat! — Felülvizsgáltatott és helybenhagyatott.

Șercaia, în 18 Februarie 1912. Sárkány 1918 február 18-án.

Ioan Capetă m. p. președ.-elnök Petru Debu m. p. Petru Bărbat m. p. Cornel Langa m. p.
Zosim Oana m. p. Revăzut: Ioan Vătășan m. p. revizor expert al „Solidarității“.

AVIZ!

Aduc la cunoștința Onnor. mele Clientele că am provăzat

SALONUL MEU DE MODĂ

pentru sezonul de toamnă, eamnă și carneval, cu cele mai nouă Sketches de ziare franceze și engieze, care sosesc tot la 8 zile, prin urmare Onor. public de dame poate avea cele mai nouă modele.

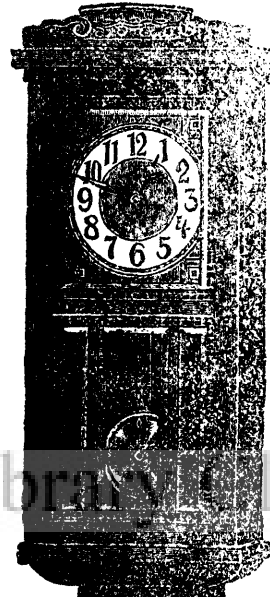
Rugându-mă ami păstra și pe viitor încrederea, semnez cu toată stima

ALEXANDRU GERGELY, Salon artistic de modă.
BRAȘOV, Piața mare Nr. 28.

COVOARE LINOLEUM PERDELE

TELLMANN & SPEIL Târgul Grăului Nr. 8.

Îngrijit și executat de Linoleum cu lucrători experți. Lucrările de Linoleum în Hotel Corona sunt executate de firma de sus.

Cel mai bun cadou de Crăciun este un ceasornic bun.

Ceasornice foarte bune de Nikel dela 5 cor., de argint dela 10 coroane, de aur dela 35 cor. în sus.

Ceasornice de părete în tot felul de stil cu sunet ca harfa. Obiecte de aur și de argint marcate, fabricate excelente se capătă numai la

I. RIETH,
BRAȘOV, Strada Porții Nr. 32.
Reparaturi se execută prompt și bine.

Strămutare de local.

Avem onoarea a aduce la cunoștință On. muștirii și On. public că

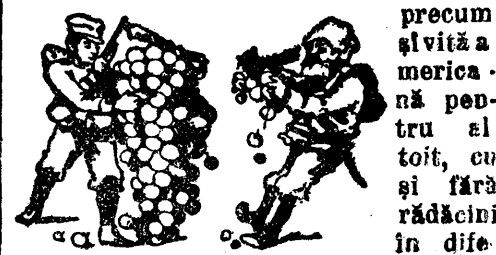
MAGAZINUL

de manufactură, mode și mărunțșuri cu gros și cu detail, care de timp îndelungat s'a bucurat de reputație bună, l'am strămutat în colțul Stradei Vămei și Mihail Weis, aranjeat după cerințele moderne.

Mărfurile din festival magazin le vindem cu preț scăzut. Tot mobiliiarul din prăvălia veche; pulturi, 2 table pentru firmă și tot ce este necesar pentru vitrine, le vindem foarte ieftin.

Ne rugăm de sprijinul Onor. public. **Werzar Antal și Fiu.**
Cu toată stima

Viță americană altoită

precum și vită americană pentru altoit, cu și fără rădăcini în diferite varietăți, furnizează renumită și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Serviciu conștiincios. Soluri garantate.

FR. CASPARI
MEDIAȘ — MEDGYES.

(Nagyküküllő vm.)
Catalog se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că învitate de a face comandă, oricând poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dail proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

Coliere de blană și mufuri.

Albituri după măsură. Resturi de toate articole foarte ieftin la

Fritz Prediger,

1-100 Strada Porții Nr. 8.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii societate pe acții „Ajutorul“, s'ă invită prin aceasta la

o adunare extraordinară, ce se va ține în Vale, în 24 Martie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în sala festivă a școlii gr. or.

Obiectele:

1. Constituarea.
2. Raportul comisiunii emisă în adunarea generală ordinară.
3. Prezentarea unui proiect de regulamentul de serviciu, de casă și a unui normativ de salare pentru funcționari.
4. Modificarea statutelor.
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea extraordinară sunt rugați să prezenta acțiunile eventuale dovezile de plenipotențe cel mult până în 21 Martie st. n. a. c. la casa institutului din Șeica-mare, la filiala sa din Mediaș, agentura Vale și, Poporul' din Săliște.

Șeica-mare. 1 Martie 1918.

Direcțiunea.